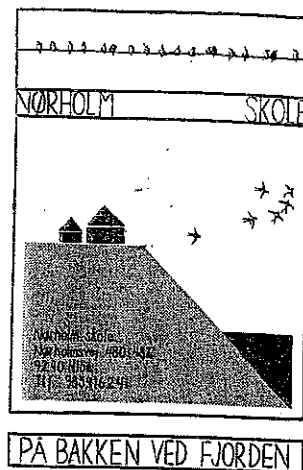

Nyhedsbrev nr. 3 2000

10. februar 2000

Kære forældre

Som beskrevet i sidste nyhedsbrev, har Nørholm Skole rødet sig ud i en større diskussion omkring "helhedsskole" bygget op ved hjælp af begrebet "leg og læring".

Personalet på Nørholm Skole (skole, DUS og børnehave) fik i 1999 mulighed for at gå begrebet på klingen og, som det nok fremgår af omstående, nåede vi frem til en erkendelse af, at "leg og læring" er et urimeligt indgreb i børnenes ret til at være børn. Som resultat heraf blev det klart for os, at "helhed i børnenes hverdag" ikke drejer sig om fysisk sammenhæng, men derimod om en voksengruppe som i alt væsentligt er enige om de værdier, der ligger til grund for arbejdet med vores fælles børn. Vi står derfor midt i en værdiafklaring, som I nok skal høre mere om, når vi selv får lidt mere hold på det.

I efteråret blev Kirsten, Birthe og jeg opmærksomme på, at der nu også i Aalborg kommune rumlede tanker om at "Leg og læring" burde indføres i en model, der indbar en udvidelse af ungerne skoledag, bh.kl. - 3.kl., frem til kl. 14. Vi fornemmede, at det var vigtigt at vi så tidligt som muligt gjorde vores stilling klar i forhold til de systemer, som omgiver os.

Vi valgte at udarbejde et fredningsforslag som beskrevet i julenummeret af Nøsken. Forslaget er udarbejdet i enighed mellem skole, DUS og skolebestyrelse og blev bl.a. fremsendt til et par aviser, hvorfra har det bredt sig til en næsten uoverskuelig skare.

Vi er mildt sagt overraskede over den megen omtale, idet vi med forslaget blot ønsker at slå fast:

- at børnene på Nørholm Skole trives i skiftet mellem skole- og DUSdel
- at vi har et velfungerende samarbejde mellem lærere og pædagoger
- at vi ikke som ansvarlige voksne kan tillade os at tørre vores problemer af på ungerne
- at vi ønsker at få lov til at være kritiske i vores vurdering af nye tiltag
- at vi ønsker at få lov at holde fast i det vi har, indtil vi overbevises om, at det nye er bedre

Sidste skud på stammen er omstående sammenskrivning, som dækker de tanker vi har gjort os. Vi beklager de mange ord, men mindre kan altså ikke gøre det.

På bagsiden har vi forsøgt at give en forklaring på begreberne "helhedsskole", "leg og læring" og "heldagsskole", ligesom vi har vedlagt en eksempelsamling på, hvordan vi som personale forsøger at leve op til helhed og sammenhæng i børnenes hverdag.

Med venlig hilsen

Steen Birkedal Nielsen
skoleleder

Kirsten Arden
DUSleder

Birthe Sloth Thomsen
viceskoleleder

Lad for pokker børnene være i fred -

helhed uden leg og læring

Gennem de sidste år, er kampen om råderetten over børnenes frihed intensiveret. Flere og flere pædagogiske aktører slår til lyd for, at kvalitetsudvikling i folkeskolen gennem sammenhæng i børnenes hverdag, er det eneste brugbare middel i forhold til det vi som voksne ser som zapperbørn. Børn der bevæger sig gennem hverdagen med alle antenner ude for hele tiden at vælge det bedste og mest interessante tilbud.

Det er vores påstand, at vi i vores voksenforståelse ser et problem i at børnene opfatter omverdenen anderledes end vi som voksne ser den. Vi vil med vold og magt beherske og skabe en sammenhæng i børnenes tid, som de slet ikke har brug for. I "de gode viljers tyranni" vil vi skabe orden i børnenes hverdag ud fra en helt forfejlet opfattelse af at børnene ikke trives i skiftet fra en "skal-del" til en "kan-del", fra en skole til en fritidsdel. Eller om man vil, fra en fritidsdel til en hjemmedel til en klubdel til en boldel til ...

Nørholm Skole har rod i en mangeårig tradition for samarbejde mellem lærere og pædagoger.

Et samarbejde som bygger på gensidig respekt for vores forskellige kompetencer og et samarbejde som har til formål, at skabe så gode rammer for børnenes trivsel som overhovedet muligt.

Vi tror på, at helhed i børnenes hverdag finder sit bedste grundlag i en fælles værdiprofil, som de voksne i skole- og fritidsdel er enige om, arbejder ud fra og dermed er fælles ansvarlige over for.

Det er den grundholdning der ligger bag, når vi samarbejder om trivsel, om udvikling af børnenes selvforvaltning og om tryghed i børnenes hverdag. Møder ungerne ansvarlige og bevidste voksne, møder de fælles forståelse og fælles holdninger og møder de frem for alt forudsigelige voksne, så tror vi på at det allerbedste grundlag for helhed i børnenes institutionsliv er til stede.

Vi tror på det når vi laver skole/hjem- samarbejde med deltagelse af både lærere og pædagoger, når vi laver fælles emne- og temauger, når vi diskuterer indretning, udbygning og udvikling, når vi farer frem og tilbage mellem hinandens huse og når vi altid forsøger at tage fælles udgangspunkt i det enkelte hele barn. Vi tror på det når vi laver planlægning for indskolingsforløb, når vi arrangerer fælles udflugter og ikke mindst tror vi på det, når vi bliver præsenteret for mere eller mindre tilfældigt velovervejede pædagogiske kapløb om de vises sten.

Helhedsskole gennem "leg og læring" hører til blandt det sidste nye. Projektet tager sit udgangspunkt i en forventning om, at når lærere og pædagoger arbejder sammen i op til 30 timer om ugen fra børnehaveklasse til 3. klasse, forbedres kvaliteten af undervisningen. Man kan tænke sig flere forskellige modeller, men fælles for de indtil nu kendte er, at der undervejs i denne lange skoledag ligger indbygget en legeperiode af ca. 1 times varighed. Vi er ikke i tvivl om, at samarbejde omkring vores fælles børn er afgørende, og vi er ikke i tvivl om, at fordybelse er et af de vigtigste begreber i moderne pædagogik. Men vi er stærkt i tvivl om, hvorvidt løsningen ligger gemt i en udvidelse af ungernes skoletid gennem en fysisk sammenblanding af skole- og fritidsdel, som bl.a. inkluderer tyveri af en time til velovervejede voksenplanlagt leg.

Tid til fordybelse er et af trylleordene i helhedstanken. På Nørholm Skole betragter vi det som vores opgave, at sikre at børnene får tid og fred til fordybelse i de sociale spilleregler og demokratiske processer som automatisk kommer op til forvaltning i ungerens frie leg og aktiviteter. Den faglige fordybelse sikres i hverdagen gennem fleksibilitet og samarbejde blandt de ansatte i institutionen Nørholm Skole. Samarbejde på tværs af faggrænser, teamarbejde, projekter og planlægning uden skematyranni anser vi for at være en nødvendig forudsætning i hverdagen. En forudsætning der

ansvarsfuldt varetages af de voksne med udgangspunkt i en fælles forståelse af værdier uden at man dermed inddrager børnenes ret til selvbestemmelse og selvforvaltning.

Børnene leger i skoledelen og de lærer i fritidsdelen. Det behøver vi ikke indføre som noget nyt, det fungerer allerede med respekt for børnenes ret til at være børn og med respekt for deres ret til frihed for for megen voksenkontrol og ret til voksenkontakt.

Udover den forfejlede opfattelse af børnenes behov for at vi tyvstjæler deres ret til frihed og leg gennem påstået nødvendig fysisk sammenhæng i hverdagen, har der været bragt tre forskellige argumenter på banen. Fælles for dem er, at ingen rigtig tør stå ved dem, og fælles for dem er at leg og læring er eksponent for en ønsket skoleudvikling som tager udgangspunkt i forlængelse af skoledagen ud fra helt andre tanker end børnenes trivsel.

Ikke overraskende, og helt legitimt, er den første af økonomisk karakter. En udvidelse af skoledagen vil nedsætte behovet for pasningsordninger i udpræget grad og udnyttelsesgraden af lokalerne vil blive større, med et efterfølgende fald i udvidelsesbehov. Det kunne være spændende at høre de overvejelser som beslutningstagerne gør sig i denne sammenhæng. Forventes det, at forældrene selv er til stede i hjemmet, bliver der tale om en storebror passer lillesøster- ordning, eller skal familierne slå sig til tåls med mere eller mindre tilfældige muligheder ? Det kunne ligeledes være spændende at høre overvejelser omkring en hel dag i de samme lokaler, det der af psykolog Per Kjeldsen er blevet kaldt for verdens længste eftersidning.

Den anden overvejelse tager sit udgangspunkt i at børnene ikke lærer nok i skolen og at en udvidelse af skoledagen er en nødvendighed for at opnå en større faglig indlæring. Igen en legitim holdning, men der er vel ingen grund til, i denne forbindelse, at tyvstjæle en time til voksenstyret legende læring midt på dagen ?

Den tredje begrundelse, er et politisk/samfundsmæssigt ønske om at børnene skal tilbage til forældrene. En i bund og grund tiltalende tanke, som dog nok befinder sig noget langt væk fra børnefamiliernes muligheder i hverdagen. Eller, hvis den ikke gør, så lad os høre begrundelserne og se undersøgelserne der viser, at det faktisk er muligt med en hurtig samfundsændring blot vi mere eller mindre bevidst tvinger børnene ud af DUSserne. Og lad os så i samme åndedrag få nogle forklaringer til de forældre som faktisk nu har mulighed for at hente deres børn før klokken 2. Måske ikke hver dag, men så i det mindste ind imellem når arbejdstiden muliggør det.

Det er vores påstand, at en udvidelse af børnenes skoledag gennem projekter med udgangspunkt i leg og læring, ikke har børnenes trivsel som hovedformål, men derimod en voksenbekymring omkring det samfund som vi selv har bygget op og dermed også selv må tage ansvaret for. Vi kan ikke være bekendt, at tørre ansvaret af på børnene!

Vi kan alle lære nyt, og vi er hele tiden på udkig efter nye tiltag, som kan forbedre ungerne skolegang. Men i den proces vil vi også forbeholde os retten til at være kritiske og afvisende. Vi er kritiske og afvisende overfor "Leg og læring".

Vi vil have sikret børnenes ret til selvforvaltning og deres ret til udvikling gennem leg uden voksenkontrolleret tilrettelæggelse.

Helhedsskolen er som eksponent for de voksnes ansvarlighed en god og rigtig tanke. Men "leg og læring", som det indtil nu er beskrevet, er udtryk for et forenklet barnesyn, som i alt væsentligt tager sit udgangspunkt i vi voksnes selvforståelse.

Hvad mener vi når vi snakker om helhed i børnenes hverdag?

At vi voksne der er omkring børnene kender hinanden og snakker sammen.:

At vi er ajour med hvad børnene laver i henholdsvis skole, dus. og dus-2 Hvad arbejder de med? Hvad skal de lære ?, Hvad leger de? Hvad er de optaget af lige nu? Hvordan "plejer vi deres fantasi og samler deres ideer op"?

At vi, specielt i fritidsdelen, støtter børnene i at lege eller på anden måde beskæftige sig med noget de er blevet inspireret til / af i skoledelen. (Eks. Det er middelalderuge Om eftermiddagen er en gruppe børn fordybede i at lege fattige mennesker der lever nøjsomt og primitivt. De skal ikke rives ud af legen og feks. tvinges til at med på tur)

At vi i perioder laver projekter sammen, hvor børnene møder pædagoger og lærere på andre betingelser, altså tværfagligt samarbejde i emneuger og på emnedage. Hvor skemaer og dagsrytmer brydes op. Hvor hele skolen syder af fælles aktivitet.

At vi diskuterer og bliver enige om regler, de skrevne såvel som de uskrevne. Og sørger for at det vi har bestemt bliver fulgt op, uanset om vi er i skole, dus, dus-2 eller børnehave.

At vi er opmærksomme på børnene og snakker sammen. Feks. udveksler daglige episoder vi har haft med børnene. Har der været konflikter, er barnet træt, er der særlige hensyn at tage?

At vi koordinerer aktiviteter i stedet for at konkurrere

At vi tager et fælles ansvar for forældresamarbejdet hvor vi også koordinerer og snakker sammen og bidrager med såvel skoledel som fritidsdels oplevelser af barnet

At vi har nogle normer for hvordan vi er overfor hinanden, taler til hinanden og viser omsorg for hinanden, som alle er klare over. At disse sociale omgangsformer og konflikter i forbindelse hermed, drøftes i et fælles forum, feks. klassens time hvor både lærer og pædagog er til stede.

At vi alle sammen oparbejder en "vi-tænkning" i stedet for de (eks." Dem derovre på skolen")

Helhedsskole:

Dækker over et ønske om bedre sammenhæng i børnenes hverdag ud fra den tankegang, at børnene døjer med de mange skift, de gennemlever i løbet af en dag. (Skole, Dus, musikskole, boldspil, klub, ridning ....).

Heldagsskole:

Er bl.a. fra politisk hold, beskrevet som en skoledag fra 8-17. Der skal igennem hele dagen være en sammenhæng imellem skoledel og fritidsdel. Fritidsdelen er udvidet til at dække over hele børnenes "uden for hjemmet" liv inkl. diverse fritidsaktiviteter.

Leg og læring:

En for tiden meget fremherskende model som via en forlænget skoledag skal skabe helhed i børnenes institutionsliv. (Helhedsskole). Lærere og pædagoger arbejder mere eller mindre sammen fra 8 -14. Undervejs i forløbene indlægges mindst en struktureret legepause af længere varighed, typisk en time.

Folketinget har afsat 350 millioner kr. over en fireårig periode til forsøg med og udvikling af helheds- og heldagsskolen.
